

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Wanderer E. D. I.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 26. Stockholm den 26 Juni 1913 6:e årg.

Prenumerationspris: 1/2 år.. kr. 4: 50 1/2 år.. kr. 2: 50 3/4 .. " 3: 50 3/4 .. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1913, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.

VII. Internationella rösträttskongressen.

Budapest 15—20 juni 1913.

Aldrig har Internationella rösträttsalliansen vid någon af sina kongresser haft att glädja sig åt ett så stort antal deltagare som denna gång i Budapest. Första dagen, vid det officiella öppnandet, nämndes summan 2,400. Nu lär antalet stigit till omkring 4,000. Också är det ett kommande och gående, ett sorl af röster, ett helt mänskohaf i rörelse i den ståtliga kongresslokalen, Redutten — eller för att tala ungerska Vigadóban — nere vid Donaukajen. De 22 till Alliansen anslutna ländernas flaggor vaja färgstarkt glada öfver den breda hufvudportalen. I förhallen stå guiderna och de trefliga, påpassliga små boy-scouterna för att ta hand om de många främlingarna, som till att börja med äro nog så bortkomna i det stora huset och den okända staden.

Men äfven virrvarret den första dagen i Vigadóban reder upp sig. Från den stund Mrs Chapman Catt intagit sin plats som ordförande och förklarar att den 7:de internationella rösträttskongressen "was called to order", härskar den ordning och stillhet i den stora församlingen, som vi från Stockholmskongressen med beundran minnas. Hvarje nation sitter såsom då för sig, med sin flagga som märke, suppleanterna längs salens ena långsida, "fraternal delegates" längs den andra. Nedanföer den blomstersmyckade estraden är referenternas långa bord placeradt.

Den officiella öppningshögtidligheten ägde emellertid ej rum i Vigadó utan i Musikaliska Akademiens vackra festsal, fylld till sista plats. Att man trängts om rummet var ej att undra på. Bara den för tillfället komponerade Ouvertyren, af dr Aladár Rényi, framförd som den blef af Nationalteaterns berömda orkester, hade ju varit nog att locka de musikaliska ungrarna. Nu var det ännu så mycket mera som bjöds dem, och att själfva rösträttsintresset är starkt utbreddt — äfven bland männen — här i Budapest, det är tydligt nog.

En ståtlig dikt, äfven skrifven för detta tillfälle, reciterades på engelska och ungerska af tvenne skådespelerskor från Nationalteatern — och så kom en öfverraskning i programmet, en hyllning åt Mrs Chapman Catt, som lockade tårar i mångas ögon. En skara af hvitklädda barn, gossar och flickor, de allra minsta först och sedan allt efter storleken, kom plötsligt upp på estraden. I spetsen gick en flicka med en blomsterprydd staf. Två och två gingo barnen fram till Mrs Catt och lade ned blommor vid hennes fötter, en praktfull blomsterskörd, som växte och växte. Scenen var bland det vackraste man kunde se.

Hälsningstal hölls därefter af grefvinnan Teleki, ordförande i mottagningskommittén, och af Vilma Glücklich, ordförande i Feministák Egyesülete, och så

kom det stolta ögonblicket, då Ungerns undervisningsminister dr Béla v. Jankovich å ungerska regeringens vägnar önskade kongressmedlemmarna välkomna och Budapests borgmästare dr Stephan v. Bárczy gjorde detsamma i residens- och hufvudstadens namn.

Mrs Chapman Catts tal vid detta tillfälle var, som öfligt, en resumé af hvad de två åren sedan sista kongressen haft med sig af intresse i de skilda länderna jorden rundt.

Det var söndag e. m. den 15:de, som denna högtidlighet ägde rum. Samma dag på f. m. hade Rev. Anna Shaw predikat i den till trängsel fyllda lilla protestantiska kyrkan i Ofen. Måndagen kl. 7,30 f. m. började de officiella förhandlingarna, och sedan ha dessa fortgått oafbrutet hvarje förmiddag till lunchtiden kl. 1. Redan kl. 3 ha andra möten vidtagit, och kvällarna ha varit upptagna af offentliga möten eller festligheter, så tiden har varit väl tillvaratagen.

Förhandlingarna.

Den första fråga af vikt, som diskuterats, var den ställning "fraternal delegates" skulle tillerkännas vid förhandlingarna. Den långa diskussionen lyckades ej klara upp hela frågan, hvilken torde återkomma vid nästa kongress. Ett klart och bestämdt uttalande i en annan fråga blef kongressen emellertid färdig med redan första dagen. Detta gällde de engelska suffragetterna och fick följande officiella formulering:

Den internationella alliansens styrelse önskar tillkännagifva, att då flera anmodanden ingått, att kongressen skulle uttala sig emot de engelska suffragetternas stridsmetoder, och då den å andra sidan äfven blifvit uppmanad att uttala sitt gillande af denna taktik, finner styrelsen nödvändigt för att undvika missförstånd föreslå följande resolution:

Enär den internationella kvinnliga rösträttsalliansen genom sina stadgar är förpliktigad att iakttaga sträng neutralitet i alla frågor, som angå de olika ländernas inre politik och taktik, kan den ej uttala sig vare sig för eller emot suffragetterrörelsen.

Vidare: att då upplopp, revolutioner och oordningar ännu aldrig användts som argument mot männens rösträtt, protestera vi mot att kvinnorösträttens motståndare utnyttja den stridbara metod, som tillgripits af en minoritet i ett enda land, till förevändning att neka rösträtt åt kvinnor i andra länder öfver hela världen.

Ett ståtligt ögonblick var öfverlämnandet af de kinesiska kvinnornas banér. En praktfull röd sidenduk med tunga hvita silkefransar. Mystiska kinesiska skriftecken i silfver tvärs öfver banéret, gifvarinnornas namn. Som ingen af de väntade kinesiska representanterna anländt, var det dr Aletta Jacobs, som öfverlämnade den ståtliga gåfvan från den fjärran östern.

Öfverlämnandet ägde rum i samband med att China upptogs såsom anslutet land till Alliansen, liksom Belgien, Galizien, Rumänien och Portugal. Äfven från Galizien öfverlämnades under ihållande handklappningar en ståtlig fana af rödt och hvitt siden.

En särdeles viktig punkt på programmet var frågan om tillsättandet af en ständig rösträttskommitté. Hvarje lands delegation skulle ha att för sitt land välja tvenne medlemmar i Kommittén, af hvilka den ena skulle fungera såsom korrespondent för sitt land. Kommittén skulle inom sig välja ordförande och sekreterare, denna senare skulle uppehålla förbindelsen med kommittémedlemmarna i de skilda länderna. Kommittén skulle under eller efter hvarje kongress sammanträda för öfverläggningar.

Förslaget, som kom från Finland, blef på anmodan af fru Marie Stritt utan diskussion antaget.

En fråga, som däremot tagit sin rundliga tid och som ifrigt diskuterats, var förläggandet af Jus Suffragii till London. Därmed sammanhänger förslag om att betydligt utvidga densamma samt att upprätta ett högkvarter för rösträttsrörelsen i London. Härvid kom emellertid den ekonomiska sidan af saken med i räkningen. Mrs Stanton Coits redogörelse för Alliansens finanser visade att stora tillskott måste göras för att kunna realisera dessa planer. Mrs Catt reste sig då och förklarade att hon för sin del förpliktigade sig att för hvartera af de två närmaste åren tillskjuta 100 engelska pund sterling. De stormande handklappningarna, hvarmed detta generösa erbjudande mottogs, upprepades gång på gång, då den ena efter den andra följde Mrs Catts exempel. Mrs Stanton Coit, Mrs Belmont, Freifrau von Frunck likaledes 100 pund för hvartera af de två närmaste åren, grevinnan Haller, Wien, 50 pund, en svensk delegerad likaså 50, en annan svenska, fru Benedicks-Bruce 35; olika länders delegerade stodo upp och förpliktigade sig å sitt lands vägnar till större och mindre summor. På en liten stund voro i det närmaste 2,000 pund tecknade, ungefärligen 60,000 kr.

Den finansiella sidan af saken var därmed tryggad för en tid framåt. När detta skrives är emellertid diskussionen ännu icke i sin helhet avslutad. Det man hunnit rösta om är, att Jus Suffragii öfverflyttas till London och att Internationella Alliansens styrelse äger att nämna redaktör. Från fröken Martina Kramers, Holland, Jus Suffragiis nuvarande redaktör, som förut närvarit vid kongressen men nu lämnat den, upplästes ett bref, i hvilket hon tillkännagaf sin önskan att draga sig tillbaka från redaktörsskapet. Stående och under ihållande handklappningar beslöt kongressen att till Martina Kramers framföra sitt tack för det förtjänstfulla sätt, hvarpå hon under sju års tid skött arbetet med Jus Suffragii.

Af kongressförhandlingarna återstår nu som det viktigaste val af styrelse. Detta kommer ej att ske förr än i morgon, hvarför jag ej här kan redogöra för utgången.

Ett beslut af ganska märklig art fattades denna eftermiddag vid ett möte, där hvita slafhandeln stod på programmet. Kongressen uttalade sig då för att Internationella kvinnorösträttsalliansen

sen skulle göra en framställning till regeringarna i alla del länder, som äro anslutna till Alliansen, om att föranstalta en internationell undersökning angående utsträckningen af och förhållandena vid denna skamliga handel. Vidare att hvarje särskildt lands rösträttsförening skulle anhålla hos sin regering om, att denna måtte inom sitt land föranstalta en undersökning efter samma linjer och att kvinnorskola insättas i den kommitté, som får detta om hand.

Internationella förbundet af männens föreningar för K. P. R. har samtidigt med vår stora kongress sammanträdt här i Budapest. Ett första möte hölls onsdagen den 18 i Pester Lloyds stora sal under Georg de Lukács ordförandeskap. Talare voro dr Charles V. Drysdale, England, dr Alexander Giesswein, dr André de Máday, Ungern, och öfverste C. V. Mansfeldt, Holland. Det andra mötet i dag, med ämnet kvinnörösträtten och männens ekonomiska, etiska och politiska intressen hade ännu andra och flera talare.

Af manliga representanter och talare vid kongressen måste nämnas Keir Hardie, den kände engelske politikern, medlem af arbetarepartiet i England. Hans och Charlotte Perkins Gilmans tal på ungdomsmötet tisdag afton hör till det som man inte glömmer. Lika litet som man glömmer den förres kraftfulla hufvud, den breda pannan, den ståtliga gråa lejonmanen till här, eller den senares sjäfulla ansikte, de intelligenslysande ögonen, det vackra, vackra leendet.

Festligheter och nöjen.

Främst under denna rubrik kommer staden själf, bara såsom den ligger här vid den breda floden. Öfver på Ofensidan lysa Fiskarbastionens hvita murar, torn och tinnar uppe på höjden, bredvid den sträcker Mathiaskyrkan sin spira mot himlen, litet längre bort dominerar den kungliga borgen genom sin massiva massa. När natten faller på, glöder himlen bakom Gerhardusberget, längs Donau tända sig tusende ljus, de glimma i lysande rader ur mörkruvde luft och speglas i dallrande vatten, de långa broarna öfver floden bli ännu andra lysande band. Från de många kaféerna längs Donaukajerna strömmar zigenarmusiken ut i natten, tro'sk, underbar, som staden själf.

Budapestarna veta också hvad de ha att visa. Den fest staden själf bjöd främlingarna på var uppe på Halászbástya (Fiskarbastionen) en afton. Det hela var som en saga ur Tusen och en natt. Långt under oss flöt den breda majestätiska floden speglande tusende och tusende ljus, bastionens arkader och torn gåfvo öfverallt blickar ut öfver den underbara synen. Som orörliga bildstoder posterade Honvédrege-

mentets soldater i sina måleriska ljusblåa uniformer i den imposanta monumentalttrappan. Från den öfre platån tonade gamla kuruczenvisor ut i kvällen, det var Honvédregementets berömda musikkår som under Stephan Bacho's ledning tjusade gästerna med ungrarnas folkmelodier. Kung Stefans gamla ryttarbild, i full kunglig ornat, reste sig spöklikt hög i dunklet öfver vimlet af människor.

Flodfarten på Donau en annan afton gaf samma trolska syn. Och öfverallt strömmar musik ut i natten.

Söndagens afton bjöd kungliga Operan på festföreställning. De bästa platserna, logerna och parkett, hade ställts till kongressmedlemmarnas förfogande. I kungliga logen syntes ärkehärtiginnan Augusta med sin son.

Den gången fingo vi inte höra ungersk musik. Mozart fyllde programmet, Enleveringen ur Serailjen och en menuett af mästaren, till hvilken en förtjusande balett dansades — af Meissenporslinsfigurer, som fingo lif af Kupidos trollspö. Det öfverlägsna utförandet och iscensättningen visa att ungrarna ha godt förstånd och fin uppfattning också för det icke nationella.

En rundtur genom staden i automobiler hör äfven till de nöjen man bjudits på. I morgon ger ungerskorna afskedsbankett i Vigadó.

Budapest 16 juni 1913.

Ellen Kleman.

De akademiskt bildade lärarinnorna kräva särställning.

Med anledning af Flick- och Samskoleföreningens begäran om ny lönereglering för lärarinnor vid enskilda statsunderstödda läroanstalter har styrelsen för akademiskt bildade kvinnors förening fäst K. M:ts uppmärksamhet på att vid hittills gjorda löneregleringar de akademiskt bildade lärarinnornas kraf icke blifvit beaktade, utan ha dessa vid sin anställning vid statsunderstödda läroanstalter fått uppbära samma lön som seminariebildade lärarinnor. Med de förras minst 4 år längre och dyrbarare utbildning kan, säges det, detta förhållande ej vara öfverensstämmande med rättvisa.

Sedan nu snart åtskilliga läraretjänster vid statens högre läroanstalter öppnas för akademiskt bildade kvinnor, hvilka där erhålla betydligt bättre villkor än de enskilda läroverken kunna bjuda, så är fara värdt att dessa senare icke skulle bli i tillfälle att vid sig binda lärarekrafter med samma utbildning, som fordras af statsläroverkens lärare. Då detta skulle innebära en mycket stor förlust för de enskilda läroanstalterna, hemställer föreningen, att K. M:t vid eventuell lönereglering måtte för de lärarinnor, som innehafva adjunktskompetens, fastställa löneförhöjningar, som stå i bättre förhållande till den tid och de kostnader, som dylika lärarinnor offra på sin utbildning.

Annonsera i DAGNY!

Utställningsplaner.

Kvinnornas egen byggnad på Baltiska utställningen.

Redan i höstas gick genom pressen ett meddelande att inom kvinnokretsar i Malmö förslag uppkommit om kvinnornas särskilda utställning i egen byggnad vid Baltiska utställningen nästa år. Det var teckningslärarinnan fröken Anna Nilsson som först framlade tanken. Den togs om hand af Fredrika-Bremer-Förbundets Malmökrets, som i sin tur befordrade idén vidare till förbundets centralstyrelse. Åtskilliga månader ha gått sedan utställningsplanerna smått började dryftas inom förbundsstyrelsen i Stockholm och under denna tid har föga eller intet stått att läsa om saken i pressen. En och annan notis har utvisat att frågan fortfarande lefde — och det har varit allt. Arbetet har emellertid alltjämt fortgått, inriktadt såväl på själfva planens utförande som på företagens finansiering. Man har inom Fredrika-Bremer-Förbundet varit angelägen om att redan på ett tidigt stadium af frågans utveckling sprida kännedom om utställningsplanen inom de kretsar, där man kunde räkna på ett intresserat medarbetarskap. Det är nämligen klart, att skall ett så pass kräfvande företag som den nu projekterade utställningen krönas med den framgång man önskar, är detta allenast möjligt under förutsättning att den blir en de allmänintresserade svenska kvinnornas gemensamma angelägenhet, och att så kan blifva fallet därför borgar det gynnsamma mottagande idén fått såväl inom föreningar af kvinnor som hos enskilda personer.

Den plan efter hvilken en blifvande kvinnornas utställning skall ordnas föreligger nu färdig — till sina yttersta konturer. Man tänker sig två hufvudafdelningar. Den ena skall illustrera kvinnornas samhällsarbete i vår tid och ge en bild af hvad svenska kvinnor utträttat för nykterhet, sedlighet, förbättrad skolundervisning, fattigvård m. m. På denna afdelning komma kvinno föreningar med sociala och kulturella syften att genom särskilda utställningar åskådliggöra sin verksamhet. Rösträttsföreningen, kvinnornas kooperativa förening Svenska Hem, Skolkökslärarynnornas förening, Vaksamhet m. fl. ha redan lofvat deltaga och det finns grundad anledning hoppas, att listan på utställande föreningar skall bli mycket omfattande. Emellertid äro som hvar man vet kvinnorna socialt verksamma icke blott inom sina egna sammanslutningar. Man behöfver i detta sammanhang endast erinra om deras arbete inom stadsfullmäktige och den legala fattigvården. Den utställningsafdelning, som har till syfte att framställa kvinnan som medborgare, får alltså ej förbigå de samhällsomsorger som kvinnor utöfva tillsammans med män.

Utställningens andra hufvudafdelning har till syfte att framställa kvinnorna som yrkesutöfvare. Meningen är att i denna öfversikt medtaga kvinnliga arbetsområden i den utsträckning som det låter sig göra, från de enklaste yrken till de mest krävan-

de och att i hvarje särskildt fall så långt ske kan redogöra för utbildningsmöjligheter, kvinnornas antal inom yrket, och deras lönevillkor. Man tänker sig äfven att genom särskilda tabeller visa kvinnornas frammarsch på olika arbetsområden under de senaste årtiondena. Fredrika-Bremer-Förbundet har åtagit sig att samla och ordna materialet på denna yrkesafdelning.

De framställningsmedel som skola anlitas för de båda nu skisserade utställningsgrupperna äro grafiska och statistiska tabeller, fotografier, litteratur och i vissa fall miniatyrmodeller. Med användande af detta material står det naturligtvis hvarje förening fritt att efter behag ordna sin egen utställning. Som ett önskemål måste dock uppställas att sträfva efter den största möjliga åskådlighet. Hvad beträffar yrkesafdelning har man för afsikt att endast i nödfall begagna sig af sifferstabeller, utan låta figurer, staplar och linjer ersätta sifferkolumnerna. För att ytterligare befordra materialets lättillgänglighet ingår i planen som en förhoppning att på vissa tillkännagifna tider anordna korta föredrag, då utställningsföremålen demonstreras och förklaras.

Inom kvinnornas hus kommer såsom man hoppas äfven att inrymmas en del interiörer i rumsstorlek, en barnkrubba, en arbetsstuga och ett sjukrum med kompletta inredningar, dock utan barn och sjuklingar. Dessutom omfattar planen anordnandet af ett "statistikon", som genom rörliga bilder skall i populär och roande form uppvisa de intressantaste siffrorna eller uppgifterna från utställningens hufvudafdelningar. Detta under förutsättning att vederbörande ämnen visa sig lämpliga för ett sådant framställningssätt. Möjligen komma äfven förevisningar af skioptikonbilder att kunna anordnas.

Vid uppgörande af grunddragen till kvinnornas utställning har man låtit sig angeläget vara att planera för besökandes hvila och vederkvickelse. Hit höra anordnandet af ett klubbbrum samt en del hvilohytter, som kunde hyras pr timme af den som önskar hvila eller byta kläder. I projektet ingår äfven anordnandet af en mindre restaurang med konditorivaror och lättare rätter, men utan alkoholhaltiga drycker.

För en konstnärlig inredning och dekorerings af kvinnornas byggnad ha Handarbetets vänner, Svensk Hemslojd och Svenska Konstnärinnors förening lofvat sörja och dessa namn bilda en utomordentlig garanti för ett lyckligt utförande af kvinnornas utställning ur denna synpunkt. Hvad byggnadens exteriör beträffar har man fänt sig denna i herrgårdsstil med en fasad kopierande Fredrika Bremers Årsta. Som den af Baltiska utställningens styrelse beviljade fria tomten är ganska rundligt tilltagen, hoppas man på utrymme för en planterad gård, hvilken skulle stå i samband med restaurangen och öka de besökande gästernas trefnad.

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

Som redan antydt är utställningsplanen ännu ej definitiv, fast mer är hela saken tills vidare en penningfråga. På anskaffande af erforderliga medel hänger det, ifall idén om de svenska kvinnornas egen utställning kan bli verklighet. — En grundplåt till byggnadsfonden är anskaffad, men den är ej tillräcklig. Vid ett representantmöte för kvinnoföreningar som hölls i Stockholm i början af innevarande månad tillsattes en kommitté med närmaste uppdrag att till midten af juli, då definitivt besked måste lämnas om kvinnornas hus kan byggas, söka anskaffa den resterande summan. Medlemmarne i denna kommitté äro direktisen för Handarbetets vänner, fröken Carin Wästberg, Birgerjarlsgatan 5, fröken Ulla Piper, Sibyllegatan 3, sekreteraren i F.-B.-F., fröken Signe Laurell, Klarabergsgatan 48, och undertecknad, samtliga i Stockholm. Kommitténs ledamöter mottaga med största tacksamhet gåfvor till kvinnornas utställnings byggnadsfond.

Utom denna kommitté har tills vidare ingen organisering af arbetet för utställningen vidtagits, men om planen får bli verklighet, torde det vara nödvändigt att tidigt i höst tillsätta en hel del arbetande kommittéer såväl i Stockholm som i Malmö och Göteborg. Det är i dessa kommittéers händer som det nu skisserade projektet skall närmare utformas och helt visst blir det underkastadt åtskilliga förändringar genom utvidgningar och tillkomst af nya idéer, men kanske också i vissa fall genom inskränkningar där det första utkastet ej låter sig genomföras.

Afsikten med hela den uppvisning som i lyckligt fall får sitt uttryck i kvinnornas egen byggnad på Baltiska utställningen är att begagna det utomordentliga tillfälle som nästa sommar bjuder med den största utställning som hittills förekommit i Sverige och inför en stor publik framställa den svenska kvinnan som medborgare, som meddelaktig i samhällsutvecklingen och till samma publiks begrundande framlägga de villkor hvar under kvinnor i vårt land och i vår tid arbeta för eget förvärf. Utställningen vill med sitt åskådliggörande af kvinnointressen och kvinnoarbete rikta en vädjan till den svenska allmänheten och ej minst till stora grupper af kvinnor bland denna allmänhet i syfte att vinna ökad intresse och terräng för de sträfvanden hvilkas rättmätighet och styrka utställningen är afsedd att ådagalägga.

Axianne Thorstenson.

Sverige och Kvinnokongressen i Paris.

Ett gemmäle.

I två korrespondensartiklar i Dagny (af den 12 och 19 juni) har den internationella kvinnokongress som hölls i Paris den 2-8 juni skildrats, och bägge artikel-författarna hafva klandrat, att Sverige icke var officiellt representeradt på kongressen. I anledning häraf ber undertecknad att få meddela följande:

Till Svenska kvinnornas Nationalförbund, och svenska afdelningen af det Internationella kvinnoförbundet, ingick i vintras en inbjudan från Franska kvinnornas Nationalförbund att till kongressen sända en eller flera representanter. Denna inbjudan framförde S. K. N:s styrelse till sina medlemmar och förfrågade sig om någon af dem vore villig att deltaga i kongressen.

Fil. doktor Alexandra Skoglund, protokollförande sekreterare såväl i Svenska kvinnornas Nationalförbund som i det Internationella kvinnoförbundet, anmälde, att hon hade för afsikt att närvara vid kongressen och där lämna redogörelse för den svenska kvinnans rättsliga ställning. Fröken Ina Rogberg, som äfven tillhör Nationalförbundet, förklarade sig likaledes ämnat deltaga i kongressen, särskildt i dess sektion för nykterhet och sedlighet.

Så sent, att det icke var möjligt att få lämpliga ersättare för dem, ändrade emellertid de tilltänkta representanterna sina planer, och Sverige blef orepresenterad vid kongressen.

Tilläggas bör, att kongressen i Paris icke ingår i serien af det Internationella kvinnoförbundets kongresser. Dessa hållas hvart femte år (den senaste hölls 1909 i Toronto, den nästa kommer att hållas i Rom 1914). Mellan dessa stora kongresser hållas två s. k. exekutivmöten, och det var ett sådant, som på Svenska kvinnornas Nationalförbunds inbjudan hölls i Stockholm sept. 1911, det andra exekutivmötet under denna femårsperiod hölls i Haag sisl. maj.

Kongressen i Paris däremot hade anordnats utelutande af Franska kvinnornas Nationalförbund och var nog, som en af Dagnys korrespondenter framhållit, hufvudsakligen fransk, hvilket dock icke hindrat att den kunnat vara af intresse äfven för svenska delegerade och att det varit önskvärdt, att Sverige där varit representeradt såsom Nationalförbundet hoppats och planerat för, ehuru omständigheter, som det icke hade att bestämma öfver, kommo i vägen.

Stockholm den 25 juni 1913.

Eva Upmark.

Ordförande i Svenska Kvinnornas Nationalförbund.

Prenumeration å **DAGNY** sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

Sprid DAGNY!

Litteratur.

Höst dagar. Dikter af *Elsa Dahlén*. Albert Bonniers förlag.

Till julen utkom ett litet enkelt utstyrdt dikthäfte af en debuterande skaldinna, ett litet häfte, som flyktigt sedt ej förefaller så särdeles gifvande — man är ju så van vid spaciöst tryck och tomma sidor att man knappast kan tro på möjligheten af ett så rikt kvantitativt innehåll inom ramen af omkring sjuttio trycksidor, i synnerhet då man vid genomläsningen märker att det kvalitativa värdet är både jämförligt med och öfverträffar värdet af mången "rimmets lille hoppare", som det slösas både dyrt tryck, tomma paradsidor och högt boklåspris på.

Men att man får valuta för sina pengar är ju ingenting att ondgöra sig öfver, tvärtom.

Det är med nöje, men ett nöje af vemodsart, som man läser *Elsa Dahléns* dikter. Det är som att sitta vid stranden en höstkväll då solen sjunker, vågorna slå tunga mot stranden och de gula löfven falla. Det är inte något känslöspjunk i dessa dikter, blott den dämpade tonen af känd smärta som återspeglas i allt. Om *Elsa Dahlén* sjunger om våren så stannar hon "och kan ej förstå hur denna sol kan lysa så", vid det lilla odöpta barnets bår säger hon "lifvets väg är så lång och tung, den skall du inte vandra", och i sista strofen "Sof så lugnt som hos egen mor, drömmens vinge är hvit och stor, men den mäktar ej bära". Och besjunger hon sommaren är det för att tänka:

"Att ligga och lyss medan timmarna glida
och intet blir kvar af en dröm om ens dag
och glömma att minnas och glömma att lida
å, det är hvila!"

Och på tal om lifvet har hon till och med så bittra ord som dessa.

"Lifvet håller ödets lampa,
visar tyst: där skall du trampa!
ingen frågar hur du vill,
allt af kval en själ kan rymma
finnes i det lilla grymma
ordet, det att vara till."

Toner i moll, alltigenom moll, och dock toner som man med glädje lyssnar till, icke starka men af en vek och skär fägring, burna af en, ej originell men fin och säker form. Om *Elsa Dahlén* en gång kan frigöra sig ur det sorgtöcken, som nu hvilar tungt öfver hennes "Höst dagar", hennes sång verkar nästan behof af själfbefrielse, kanske skall hon då framtråda för oss med starkare och rikare strängar på sin lyra. Hon sjunger visserligen:

"Det blir inte visor af bara sorg.
Och lifvets glädje som fås för vikt
bland krämarvaror på närmsta torg,
där slikt bjuds ut, är ej nog för dikt."

En hård kritik och i detta afseende orättvis, ty det är i alla fall mycket vackra visor om sorgen som *Elsa Dahlén* diktar och hon ger dessutom i flera af sina dikter

prof på verkligt utpräglad begåfning för naturlyrik, som exempelvis i "Slättens höst", en dikt som vore värd en *Ola Hanssons* penna.

Blott ett par anmärkingar! *Elsa Dahlén* har i det hela ett mycket säkert öra för rytm och form, men hon är kanske hemma från någon trakt af vårt "aflånga" land, där man ej håller på lång och kort betoning. Ögat stöter det ju ej att se sådana rim som "förlöst" och "höst", "rikt" och "dikt", men örat så mycket mer, om det är vant vid högsvenska, och för sådana rim som "blåsten" och "frosen" finns inte något berättigande alls.

Dikt och bikt. *Amalia Björck*. Albert Bonniers förlag.

Denna unga skaldinna, som gjorde en ganska anmärkningsvärd debut som diktarinna med "Trotsare och långtare", har nu gifvit ut sin andra diktsamling. Den äger mycket af samma kynne och särart som den förra och äfven denna gång rör hon sig företrädesvis på testamentarisk grund — det är något af "Bibeln genom konstnärsogon" i de djärft och med starka färger framställda gestalterna ur böckernas bok. Bäst har hon därvid denna gång lyckats med "Sakkeus, publikanen," en gestalt som man tycker sig se för sina ögon där han, "liten, förlägen, flämtande, trägen", löper fram på den hvita vägen. Af en torrare, mera krass än färgrik realism synes mig däremot den längre dikten "Rabsake, hädaren". Men det är äfven denna gång en ny sträng i hennes lyra: fosterlandskärleken, och den ljuder i många af hennes dikter stark och varm som i slutstrofen af "Vid Brunbäckes färja":

"Styr mot alla himlastreck din slup!
Men ett skall du finna,
intet är som Sverige,
ditt ärfda land.

Blåa klockor,
röd klöfver
och all hjälp ditt hjärta behöfver."

eller i den högstämnda fosterlandshymnen: "Mitt land."

I sin helhet saknar denna diktsamling den enhetliga prägel som utmärkte "Trotsare och långtare", kanske är den också för öfrigt något mattare i färgen, men den äger dock tillräckligt glans i behåll för att fröjda och fångsla sin läsare. *Amalia Björck* är en själfständig diktarinna, hon har sitt eget språk med många och djärfva nydaningar, och sådana må man väl med glädje välkomna, ty vårt språk är nu en gång fattigt, men det gäller dock att vid valet ej söka det som endast är nytt utan framför allt det, som behöfs för att fylla en brist, och i detta afseendet försyndar sig nog den unga diktarinnan ibland. Det att ta hvilket ord som behagar en, vare sig det vunnit häfd eller ej, gör det nog bekvämt att skapa originella rim, men det är i alla fall en suveränitet, som verkar en smula själfsväld och som dessutom i längden blir tröttande. Det är en viss naivitet i det själförtroende hvarmed *Amalia Björck* behandlar svenska språket, men, det må erkännas, ett själförtroende som kunde vara långt mindre berättigadt än som här är fallet.

Sigrid Elmblad.

Amatörutställningen af konst och konstslöjd samt handarbeten.

November 1913 i Akademien för de fria konsterna.

Glädjande nog har intresset för den planerade amatörutställningen till förmån för De gamlas dag visat sig vara så stort att det nu är fullt bestämdt att den kommer att äga rum. Lokalen blir Akademien för de fria konsterna och tiden november månad detta år. De föremål som äro ämnade att utställas torde under oktober månad insändas till Akademien för de fria konsterna, vaktmästaren Hellman.

Som en hel del förfrågningar ingått beträffande villkoren för deltagandet meddelas följande: Om en person önskar ställa ut flera föremål, voro det önskvärdt att ett af föremålen skänktes till föreningen "De gamlas dag". Önskas försäljning åtager sig föreningen också detta mot 20 procent af försäljningssumman. Återsändandet af föremålen sker på ägarens bekostnad. Å föremålen skola namn och adress tydligt utsättas, på dem som äro afsedda som present torde ordet "Gåva" bifogas; på dem som skola säljas "Till salu, pris" samt på dem som endast äro afsedda som utställningsföremål "Utställda".

Nu riktas ännu en gång till alla kända och okända amatörkonstnärer en uppmaning att träda fram och visa hvad de förmå. Till damerna riktas en särskild värdjan att samt och synnerligen deltaga, exempelvis med något vackert handarbete.

Anmälningar om deltagande i utställningen mottagas fortfarande till 1 november af fröken Gerda Rydgren, Skogsvillan, Huddinge, allm. tel. 76, riks 76, eller till någon af öfriga ledamöter i styrelsen, pastor primarius J. Håhl, vice amiral C. Olsen, bankassör F. Ottergren, grosshandlare E. Thulin, vice auditör C. Juhlin-Dannfelt, löjtnant C. Hjort, grosshandlare O. Björkman, direktör F. Rosin, grefvinnan A. Ruuth, registrator H. Salomon, öfversten greve C. R. Taube och fattigvårdsinspektör A. Lindblom.

Kvinnlig öfverlärare vid norsk folkskola. Fröken Pauline Björnstad har blifvit anställd som öfverlärare vid skolan i Tøien — den första kvinnliga öfverläraren i den norska folkskolan. Fröken Björnstad, hvilken sedan år 1890 varit lärarinna vid olika skolor i Kristiania, har gjort sig känd som en framstående lärarinna och har under årens lopp beklädt en hel del förtroendeposter inom skolans område.

Annonsera i Dagny!

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7½ öre pr mm.)

Slöjdlärarinna

med goda betyg önskar plats till hösttermins början i skola eller hem. Svar motes tacksamt till »Hösten 1913» Hörby p. r.

Under juli månad

önskas plats som vikarie för skolkökslärarinna vid ambulande skolkök af kompetent lärarinna. Svar till »M. K.», adress A. Hallbys Pappershandel, Baltzarsgatan 29, Malmö.

20-årig Småskollärarinna,

gladlynt och barnkär, önskar under ferierna plats som sällskap eller att undervisa barn. Svar till »Juli och Augusti», Tidningskontoret 8 Storgatan.

Ung flicka,

som genomgått Högre lärarinneseminarium, önskar för instundande läsår plats som lärarinna i familj i södra eller mellersta Sverige. Svar med uppgift om elevantal, lön, referenser m. m. till »M. 1913», p. r., Vollsjö.

Ex. Sjuksköterska,

bild., medelålders med glad lyne önskar med snaraste medfölja sjuklig person till landet eller badort. God vård. Goda ref. Sv. »Nu genast», Svenska Dagbl. Hufvudkontor, f. v. b.

19 års flicka

från landet (Skåne), som f. n. vistas i Upsala, söker plats i präst-, herrgårds- eller annan bättre familj. Är kunnig i linnesömn, handarbete och husliga göromål. Tacksam för svar till »Hjälpreda 24 juni», p. r. Upsala.

Flicka,

som genomgått åttaklassigt elementarläroverk, önskar till hösten plats som guvernant att undervisa i vanliga skolämnen. Svar till »18 år», Mjölby, p. r.

LEDIGA PLATSER.

Skolkökslärarinnetjänst

vid Norrköpings folkskolor är till ansökan ledig. Tjänsten, som tillsettes endast för nästkommande läsår, är förenad med en lön af 1,000 kr. Ansökningar, ställda till Norrköpings folkskolestyrelse, inlämnas å dess expeditiionslokal före den 25 juni 1913 kl. 1 e. m.

I augusti finnes plats för ung småskollärarinna,

som vill dels läsa med ett par gossar och vara de äldre behjälplig med läxläsning, dels biträda husmodern med sömnad och föref. göromål. Den sökande bör vara barnkär, villig och vänlig, gärna musikal. Eget rum. Medlem af familjen. Lön efter öfverenskommelse. Svar till »Godt hem», Lidingö villastad.

För allvarlig, bildad flicka,

ej under 25 år, finns plats 1 sept. att hjälpa med tillsyn af barnen samt läxläsning o. sömnad. Jungfrur finnas. Foto, referenser, betyg, löneanspr. till »Ingeniörsfam.», p. r., Falun.

Västerås folkskolor.

Två platser, en för fast aflönad lärarinna och en för biträdande lärarinna i slöjd, kungöras härmed till ansökan lediga. Löneförmaner: grundlönen 1,000 kr., med 3 ålders-tillägg å 100 och dyrtidstillägg för innevarande år å 150 kr.; för biträdande lärarinna 81 öre pr slöjdtimme.

Ansökningar, ställda till Folkskolestyrelsen, torde sändas till styrelsens ordförande senast före denna månads utgång.

Folkskolestyrelsen i Västerås.

Två ordinarie folkskollärarinnetjänster

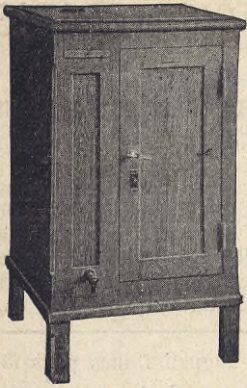
inom Avesta skoldistrikt sökas hos skolrådet i Avesta, adress Avesta, senast den 19 juli 1913. Lön 200 kr. utöfver hvad i lag för närvarande är stadgat. Ersättning för husrum och vedbrand för närvarande 320 kr. pr år. Skoltyp litt. A. Endast flickklass för närvarande. Avesta köping den 9 juni 1913.

Skolrådet.

E. o. lärarinnetjänsten

att undervisa 1 och 2 klassens barn i fasta folkskolan vid kyrkan litt. B² i Långsele församling, Väster-norrlands län, sökes hos skolrådet, adress Långsele, före den 15 juli 1913. Lön enligt lag samt 70 kr. i ersättning för flickslöjd. Trevlig bostad. naturskönt läge, 1 km. från järnvägsstation.

En husmoders hjälp i värmen är

Frigatorkylskåpet

med torr, kall och ren luft.
Finnes i alla storlekar hos

Aktiebolaget Frigator.

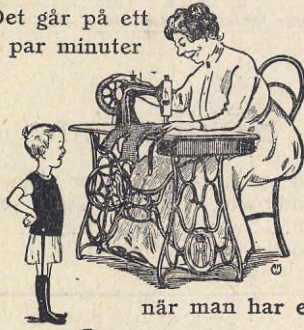
Riks t. 2049 Humlegårdsg. 29, A. t. 20780
7558 Stockholm

Begär kataloger! Referera till «Dagny»

GYNNA ALLTID DAGNYS ANNONSÖRER!

Lugna dej, pojke!

Det går på ett
par minuter

när man har en

**Husqvarna
Symaskin.**

Förmånliga afbetalningsvillkor.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning (Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att in-teckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**
48 Klarabergsgatan.

A. B. Nordiska Kompaniet. Textilafdelningen Thyra Grafström Stockholm.

Permanent utställning af
färdiga och påbörjade arbeten
samt material. Råd vid in-
redning af våningar m. m.

Undervisning

i Italiensk spets- och annan konstsoöm.

Ständigt på lager därtill hörande material:

Svensk- Fransk- och Bömisk Spetsråd.

- - - Rikt urval af Spetsmönster. - - -

ELISABETH ÖSTMANS Husmoderskurs

börjar sin 24:e termin den 22 sept. 1912 i den nya, modernt inredda lokalen Klarabergsgatan 40. Grundlig och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, uppläggning och garnering; bakning af jäsdeggar och finare bakverk; syltning, beredning af saft och gelé. Konservering af frukt, grönsaker och kött; konfektberedning, smöruppläggning, dukning, servettbrytning och servering; kökets, spiseln (vedspis och gasspis) och kokkärlets skötande; uppköp af matvaror, bokföring för hemmet; födoämneslära och köttstyckning (5 lekt.). Dessutom en kortare kurs i sjukvård för hemmet samt (valfritt) barnavård.

Prospekt erhålles och anmälningar emottagas af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

Klarabergsgatan 40, 5 tr., hiss, Stockholm

Riks Tel. 20 35. Allm. Tel. 93 02.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

VII Internationella rösträttskongressen. Af *Ellen Klemann*.

Utställningsplaner. Af *Axianne Thorstenson*.

Sverige och kvinnokongressen i Paris. Af *Eva Upmark*.

Elsa Dahlén: Höstdagar. — Amalia Björck: Dikt och biikt.
Rec. af *Sigrid Elmlblad*.

Amatörutställning af konst och konstslöjd samt handarbeten.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**